

Forældretilsyn på Guldbæk Friskole 2022/2023

Det er mandag den 27. marts 2023, og jeg er mødt ind på Guldbæk Friskole for at føre forældretilsyn. Jeg havde planer om at møde tidligt, fordi jeg ønskede mig at mærke stemningen i SFO'en om morgenen, da jeg mindes en mørk vintermorgen for noget tid siden, hvor jeg afleverede min datter tidligt i SFO'en. Denne morgen blev hun som det første, da hun havde sat sine sko og hængt overtøjet i garderoben, mødt af et "God morgen, Ingrid! Vil du have en kop te med?". De andre 4 børn, der allerede var mødt ind, sad sammen ved bordet og hyggesnakkede over en kop dampende te, og jeg fik følelsen af at SFO'en denne morgen virkede som en direkte forlængelse af morgenstemningen i hjemmet, hvor børnene fik mulighed for at møde ind til en rolig og hyggelig opstart, inden skoledagen drøner derudad. Desværre evnede vi ikke på dagen for tilsynet at komme hjemmefra i tide til at få den tidlige start i SFO'en med, og jeg dumpede i stedet for ind på lærerværelset ti minutter i 8. Så her startede mit tilsyn.

Morgenbriefing

Skoleleder, Jens Christian, lukkede op i SFO'en i dag, så han er for længst mødt ind. De fleste lærere er her også og lidt i 8 er der kort samling på lærerværelset, hvor Jens Christian i tæt samarbejde med lærerne vender eventuelle ændringer for dagens forløb. På grund af skolens størrelse, så er det en overskuelig og hurtigt overstået opgave, idet Jens Christian informerer om, at der på grund af en enkelt lærer, der ikke kan møde ind, er tilkaldt en af skolens faste vikarer. Dagens let alternative forløb tilrettelægges, alle involverer sig og lynhurtigt er dagen tilrettelagt og alle er klar.

Morgensamling

På Guldbæk Friskole starter hver eneste skoledag med morgensamling og morgensang. Alle skolens elever samles i et lokale, og fra kl. 8 myldrer det ind ad dørene. Drengene fjoller lidt rundt imens de fleste af pigerne hurtigt sætter sig rundt omkring på gulvet. Nogle nusser hinanden på ryggen og fletter hår imens andre bare sætter sig roligt og afventende i smågrupper, som til dels tager udgangspunkt i de etablerede classesammensætninger og til dels på tværs af årgangene, hvor der tydeligvis også er etablerede relationer. Så går vi i gang: Børnene tysses roligt ned, alle får sat sig, og der falder ro over forsamlingen. Vi starter med musik og fællessang, "Livstræet", som alle synger med på. Imens vi synger, bevæger lærerne sig nærmest ubemærket rundt i lokalet og korrigerer børnene med en hånd på en skulder eller en ryg, små signaler med en hånd og lignende, hvis der opstår lidt uro i flokken. Det virker fantastisk godt og harmonisk. Næste punkt er navneopråb, og så er det næste faste punkt 'beskeder'. Her informeres børnene om, at der er lidt småændringer i dagens program på grund af en fraværende lærer. Børnene informeres også om at tilsynsførende er med i dag, som kommer og skriver en lille historie om, hvordan det er at gå på Guldbæk Friskole. Derefter gives mikrofonen til eleverne, hvis de har beskeder. Her er der plads til enhver form for besked fra børnenes hverdag og virkelighed: Beskeder om alt lige fra at de er blevet kradset af katten, om hvad de lavede i weekenden, kommende fødselsdage og med mere. I dag er der også én, der har haft fødselsdag i weekenden. Det indleder den næste faste tradition, hvor der bliver sunget fødselsdagssang imens eleven bliver fremhævet på den særlige fødselsdagsstol flankeret af flag. Så er det blevet historietid og efter lidt uro afledt af fødselsdagsfejring og hurra-råben, falder der atter ro over flokken, imens der fortælles historie. Den tilkaldte vikar møder ind og sætter sig blandt børnene, som gjorde hun det samme hver dag. Når historiefortællingen er slut, er morgensamling slut og børnene søger ud i deres klasseværelser.

Efter morgensang går jeg med over på lærerværelset sammen med skoleleder, Jens Christian. Jeg refererer, at hvis jeg havde evnet at komme tidligere afsted i dag, så havde jeg ønsket mig at opleve SFO'en i timen før skolen starter for at opleve morgenen, og jeg beskriver oplevelsen, som beskrevet indledningsvis, hvor

dagen starter med morgenhygge og -snak over en kop te. Vi taler om at netop dét, med at skabe en følelse af skolen som en forlængelse af hjemmet ved at efterligne hjemlige rutiner og lignende, hænger sammen med netop den Grundtvig Koldske tradition for måden, hvorpå man tænker og driver en friskole. Det er tydeligt, at tankerne om dét at drive skole ud fra netop dén overordnede idé, hele tiden er i Jens Christians bevidsthed og dermed i måden man stræber efter at indrette og drive skole på – fuldstændig i overensstemmelse med Guldbæk Friskoles målsætning og værdigrundlag. Det er et af den mindre skoles privilegier at kunne skabe den slags rammer, men det er selvfølgelig ikke hver dag, at rammerne er til, at det kan lykkes.

Skoledagen

Ved 9-tiden går jeg ind i 3. og 4. klasse, der, som alle klasser på Guldbæk Friskole, er en samlæst klasse. Der er i dag 20 elever i klassen. De har matematik. Der er 6 elever, der sidder i klasselokalet, som sidder og arbejder med en repetitionsopgave, hvor de arbejder med noget tidligere gennemgået stof. Der er dejlig arbejdsro og alle koncentrerer sig om opgaven. På tavlen står der en dagsorden for timerne: I dag arbejder klassen med evalueringsopgaver, escape room, vinkler og ”Simon siger”. Eleverne markerer, hvis de går i stå, og læreren går stille rundt og hjælper børnene, når de har spørgsmål. Klassens øvrige 12 elever er gået ud i SFO’ens område. Her sidder de fleste i køkkenområdet og ligeledes i nærheden i hjørner og kroge, hvor de kan finde et arbejdsmiljø, der passer til den enkelte. De sidder og arbejder med matematikopgaver på deres Chromebooks sammen med klassens anden lærer, som går rundt og hjælper. Jeg oplever, at der overvejende er god arbejdsro, men især i forhold til arbejdsro er det tydeligt, at lokalerne er en udfordring her, og der er ingen tvivl om, at planerne om at renovere skolen vil gøre noget rigtig godt for muligheden for at skabe og opretholde et godt læringsmiljø. Eleverne arbejder med opgaverne i et på forhånd defineret tidsrum, og de har et ur stående, der tydeligt viser, hvor lang tid de har tilbage, indtil de skal tilbage i klassen igen. Det skaber struktur og gennemskuelighed i elevernes skolehverdag. Da tiden er gået, kommer der en elev, der tydeligvis er ked af det. Læreren ser det med det samme og reagerer lige på stedet. Tolærerordningen gør det muligt for hende at sende eleverne tilbage i klasselokalet, hvor resten af klassen er sammen med den anden lærer, så hun kan prioritere at drage omsorg for eleven, der har brug for det. Tilbage i klassen bliver der hurtigt ro og læreren faciliterer en hurtig plenumopsamling på arbejdet med opgaverne, hvor der bliver talt om, hvor langt de nåede, og hvordan det var at arbejde med en repetitionsopgave.

Næste punkt er vinkler. Læreren laver et lille oplæg om, hvad vinkler er, og hvor vi kan møde vinkler i vores hverdag. Løbende inddrages eleverne, hvor deres for forståelse aktiveres f.eks. ”Hvis jeg drejer hele vejen rundt om mig selv, hvor mange grader er det så?”. ”Hvad så hvis jeg drejer mig en kvart omgang?”. Seks-syv elever markerer. De roses for at turde gætte og for at deltage. Jeg oplever, at det skaber et positivt læringsmiljø, og at børnene virker trygge, nysgerrige og videbegærlige i læringssituationen.

1.-2. klasse

Klokken 09:45 sniger jeg mig en hurtig tur med ind i 1.-2. klasse, hvor der er 10-mad. Der er en hyggelig atmosfære som er præget af gumlen og afdæmpet hyggesnak. Læreren fortæller om teatertur på onsdag, hvor klassen skal ind og se Pinocchio. Der er fri snak om påskeferie, Pinocchio og ugens forløb med teatertur onsdag, hyggedag torsdag og alt muligt som falder børnene ind at spørge om i forbindelse dermed: ”Hvor mange bamser må vi have med?” osv.

0. klasse (børnehaveklassen)

Næste time går i gang og jeg går med op i børnehaveklassen. Der er 9 børn i børnehaveklassen i dag. Lokalet er indrette med en masse læringsfigurer på vægge og på tavlen samt børnenes produktioner, som

hænger til udstilling i lokalet. Læreren spørger børnene om de ved, hvorfor jeg er med. Det ved de godt, for det 'fortalte de ovre i morgensang'. Så indledes en snak med børnene om, at man bør føle sig helt frisk i kroppen efter pause. Læreren spørger om de kan mærke, at der er noget i kroppen, der ikke dur? En pige siger, at hun er træt, en anden at hun er træt og at hendes mave siger 'nam nam'. Klasselæreren konkluderer at pigen nok ikke har fået nok at spise. Andre børn er tørstige. Børnene opfordres til at hente mad og drikkedunk, så alle er klar på det næste, der skal ske. Børnene skynder sig at finde mad og drikkedunk og så organiseres børnene på gulvet foran tv'et, hvor de skal se en udsendelse om muskler. Sekvensen bygger videre på dagens første lektion, hvor de havde 'filosofi'. Børnene har stillet spørgsmål, som er skrevet på tavlen "Hvad er muskler?", "Hvordan fik man livet?", "Hvordan bliver en baby lavet?", "Hvad er en hjernecelle?", "Hvad bruger vi muskler til?", "Hvad er hjernen lavet af?", "Hvorfor skal man drikke vand?", "Hvorfor skal man spise?", "Hvorfor er vi ikke baby hele livet?". De ser udsendelsen sammen og hver gang der kommer en ny information om muskler, så pauses udsendelsen. Læreren involverer børnene i gennemgangen af blinkemusklene (børnene skal prøve at blinke) og kæbemusklerne (børnene skal prøve at gabe). Mette har hele tiden fokus på at skabe ro, italesætter når børnene laver lyde der forstyrrer og synliggør derved løbende, hvornår deres adfærd er hensigtsmæssig for læringsituationen og hjælper dem med at skabe et rum, hvor der er plads til alle. Jeg oplever en god og tryk læringsituation i overskuelige sekvenser, der passer til klassetrinet.

1. - 2. klasse

Omkring klokken 11 går jeg igen ind i 1./2.-klasse, som har dansk med vikaren og klasselæreren. Der er opbrud: 2. klasse bliver i klasselokalet sammen med vikaren. Jeg går med 1. klasse ned i det kreative værksted, hvor de skal øve højtlesning. Da alle har fundet sig på plads ved bordet og der er blevet læsere, skiftes børnene til at læse højt. Der er en hyggelig og tryk stemning iblandt de 6 børn som alle er ivrige for at få lov til at læse højt. Derefter går jeg over i 5./6.-klasse. De har natur og teknik. Klassen hører til i den nyere pavillon, hvor de har tre lokaler at råde over, og derfor har de 10 elever god plads at brede sig på og finde steder, hvor de kan finde arbejdsro. I grupperne arbejder de med de stillede opgaver, imens der også er plads til lidt hyggesnak. I slutningen af timen skal de spille sænke slagskibe, og får lov til at spise madpakker imens. Der er et hyggeligt, anerkendende og tryk læringsmiljø.

Over middag går jeg med op i børnehaveklassen, hvor jeg overværer eneundervisning i dansk efter Alkalæresystemet. Læreren og eleven læser nogle lektier sammen. Eleven øver sig i at skrive ord på tavlen sammen med læreren, som hele tiden opmuntrer og korrigerer på en positiv og anerkendende måde. De får skrevet en masse ord sammen, og det er helt tydeligt at eleven går glad derfra med en succesoplevelse.

Sammenfatning af tilsyn på Guldbæk Friskole

Efter at have brugt en dags tid på at snuse rundt og være fluen på væggen, er det mit indtryk, at der er en rigtig god sammenhængskraft på Guldbæk Friskole. Her er det mit indtryk, at de har et stærkt og særdeles velfungerende samarbejde, som skaber en god arbejds- og skolehverdag for lærere og elever. De evner i høj grad at leve op til skolens værdigrundlag og udnytter det potentiale, der netop ligger i dét, at være en lille skole med lav klassekvotient. Jeg oplever en enormt engageret leder og ligeledes lærerteam, der har stort fokus på elevernes trivsel samt at skabe et anerkendende, imødekommende, fagligt og favnende miljø, hvor der er plads til en varieret skoledag med bevægelse og leg, snak og hygge, høj faglighed og plads til ro og fordybelse i både større og mindre fællesskaber og læringsrum. Det er tydeligt, at de Grundtvig Koldske tanker om at skabe et tryk, overskueligt og hjemligt miljø, også er nærværende i skoledagen og lærernes måde at være voksne i relationen med børnene som lærere, rollemodeller og omsorgspersoner – når der er behov for dét. Det var en rigtig god oplevelse at få muligheden for at være fluen på væggen for

en dag, og næste gang jeg har god tid en mørk vintermorgen, så tager jeg mig en kop te med og nyder synet at en dampende kop, lyden af skeerne der klirrer i kopperne og hyggesnakken i SFO'ens køkken inden det ringer ind til morgensang, og jeg selv drøner ud i hverdagens ræs.

Marts 2023

Tilsyn udført af

Anne M. Rosenkrantz de Lasson